

Funkcje społeczno - kulturalne
Gminnego Ośrodka Kultury w środowisku wiejskim
(Na przykładzie Ośrodka Kultury w Parysowie)

Gminny Ośrodek Kultury jest samorządową instytucją kultury, finansowaną przez budżet gminy.

Obecnie działalność kulturalna jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Gmina jest organizatorem, na którym ciąży obowiązek zapewnienia środków niezbędnych do prowadzenia instytucji kultury. W latach 90-tych nastąpiło usamodzielnienie samorządów lokalnych jako niezależnych podmiotów polityki kulturalnej. Takie czynniki jak restrukturyzacja gospodarki, reforma administracyjna kraju, wpłynęły na nowy kształt kultury.

Gminny Ośrodek Kultury w środowisku wiejskim spełnia funkcję Centrum Kulturalnego, rozpoznaje potrzeby kulturalne środowiska lokalnego, zaspakaja i przygotowuje do uczestnictwa w kulturze. Wcześniej ukształtowała się wprawdzie rozbudowa sieci domów, ośrodków i klubów kultury, lecz ich działalność nie była w zasadzie nastawiona na realizowanie funkcji właściwych dla rozwijania demokracji kulturalnej. Profil działalności wynikał na ogół z szablonowych wzorów i nie stwarzał zbyt wielu szans dla podmiotowej roli społeczności lokalnych a nie dla spontanicznych inicjatyw. Dotyczyło to również ruchu amatorskiego. Dominował model "upowszechnienia" oparty na kształtowaniu form działalności kulturalnej zgodnie z ogólnie otrzymywanymi dyrektywami.

Ówczesne zasady finansowania (Fundusz Rozwoju Kultury) nie stwarzał bodźców do poszukiwania nowych rozwiązań. Zaistniałe ostatnio zmiany przyniosły silne bodźce do samodzielnego poszukiwania przez Gminne Ośrodki Kultury nowych form działalności. W latach 90-tych nastąpiło uaktywnienie w dziedzinie kultury, małych środowisk lokalnych. Wiele gmin ma coś swoistego do zaoferowania, aby własną niepowtarzalność ukazać i podkreślić wyższe ambicje kulturalne. Nowe struktury ułatwiają odejście od wąskiego schematycznego i wyizolowanego traktowania poszczególnych typów zadań i form działalności. Gminne Ośrodki Kultury są placówkami wielofunkcyjnymi w środowisku wiejskim. Wychodzą naprzeciw rzeczywistym oczekiwaniom i potrzebom mieszkańców w sferze szeroko pojmowanej obejmującej nie tylko sztukę profesjonalną i amatorską, lecz także "sztukę życia" i wspólnego pokonywania trudności.

Aby utrzymać status instytucji kultury w samorządzie lokalnym, otrzymać dotacje z budżetu gminy, placówki te muszą nieustannie udowadniać, że są niezbędne społeczności lokalnej. Gminny Ośrodek Kultury podejmuje inicjatywy zmierzające do ułatwienia społecznej integracji i pobudzania aktywnego, kreatywnego uczestnictwa wszystkich grup wiekowych i zawodowych mieszkańców w środowisku lokalnym.

Wszystko bowiem zależy od nas, od naszej inicjatywy i pomysłowości, siły przekonywania i jakości proponowanych usług kulturalnych - kiedy spełnione są te warunki środki się znajdują.

W ramach edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży, prowadzimy stałe formy pracy: zajęcia teatralne, plastyczne, taneczne i sekcję recytatorską. Organizując je stawiamy sobie określone zadania i cele. Są nimi: kształtowanie postaw twórczych, rozwijanie wyobraźni, pobudzanie wrażliwości. Uczymy partnerstwa, właściwych postaw, odpowiedzialności, zdrowej rywalizacji, przy tym wszystkich doskonałej zabawy. Zabawy wynikają ze wspólnej pracy w zespole. Stwarzamy warunki do samorealizacji dzieci i młodzieży. Zajęcia w poszczególnych sekcjach zmuszają do twórczego myślenia i działania. Mamy nadzieję, że uczestnicy sekcji czerpią z tej pracy wartości: wiarę we własne możliwości, uczciwość, szczerą, szacunek do siebie i do innych. Najciekawsze w tym wszystkim jest to, że usiłujemy to wszystko osiągnąć przez wspólną zabawę, staramy się stwarzać miłą atmosferę w czasie zajęć. Ośrodek Kultury organizuje spektakle teatralne dla dzieci, koncerty, recitale dla młodzieży i dorosłych. W tym zakresie współpracujemy z teatrami i agencjami artystycznymi. Prowadzimy działalność wystawienniczą. W ośrodku rozwija się amatorski ruch artystyczny ze szczególnym uwzględnieniem twórczości ludowej. Mamy dwa zespoły ludowe oraz Dziecięcy Zespół Folklorystyczny "Przepióreczka" - w programie są pieśni i tańce ludowe z rejonu Mazowsza nad Świdrem. W godzinach pracy ośrodka udostępniona jest sala widowiskowa, tenis stołowy, bilard, szachy, warcaby, gry i zabawy dla dzieci i młodzieży oraz świetlica-czytelnia: prasa, księgozbiór podręczny, filmy video, wypożyczalnia kaset, głośne czytanie bajek dla dzieci, gry świetlicowe i inne zajęcia dla dzieci przygotowane przez instruktorów Ośrodka Kultury.

Stwarzamy całym rodzinom możliwości interesującego spędzenia wolnego czasu, co służy wzmocnieniu więzi rodzinnych. Są to imprezy plenerowe takie jak dożynki gminne, Sobótka czy festyny. Jako cel postanowiliśmy sobie rozbudzenie potrzeb kulturalnych, integrację środowisk na rzecz aktywnego wypoczynku, powrót do rodzinnych wielopokoleniowych spotkań na powietrzu i wytworzenie nawyków wspólnej kulturalnej zabawy.

Drugą formą działalności Ośrodka Kultury są działania nastawione na zysk. Organizujemy imprezy na zlecenie, zabawy karnawałowe, bale andrzejkowe i sylwestrowe. Prowadzimy również kawiarenkę w budynku Ośrodka Kultury: mała, przytulna, dobrze zaprojektowana, w której można wypić her-

batę czy kawę, przeczytać prasę, porozmawiać z przyjaciółmi i zjeść coś słodkiego. Jest tu miła obsługa i ciepła atmosfera. Ośrodek Kultury wynajmuje pomieszczenia na spotkania, przyjęcia rodzinne i młodzieżowe.

Jesteśmy organizatorem imprez o zasięgu powiatowym i wojewódzkim. Współpracujemy ze szkołami, przedszkolami i organizacjami działającymi na terenie gminy: Stowarzyszenie Rodzin Katolickich, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, Ochotnicza Straż Pożarna, Koło Gospodyń Wiejskich.

W Ośrodku odbywają się uroczystości: Trzeciego maja, 15 sierpnia, 11 listopada. Współpracujemy ze Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej. W Ośrodku Kultury odbywają się posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Znajduje się punkt Konsultacyjny Pierwszego Kontaktu. Odbywają się także spotkania "Grupy Wsparcia" dla kobiet z rodzin z problemem alkoholowym. W ramach Komisji prowadzone są zajęcia dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

Oferta Ośrodka kierowana jest zarówno do wąskiego grona odbiorców koneserów, jak i do szerokiego ogółu. Całość oferty kulturalnej cechuje dobra jakość, konkurencyjność. Usługi świadczone są na wysokim poziomie. W Ośrodku Kultury panuje twórcza atmosfera sprzyjająca rozwojowi instytucji i pracowników, motywuje do osiągnięć i przynosi zadowolenie. Proponujemy atrakcyjne usługi kulturalne, dobrze przygotowane organizacyjnie. Pracownicy Ośrodka świadczą swoje usługi z uśmiechem na ustach. Profesjonalizm, pracowitość i entuzjazm kadry Gminnego Ośrodka Kultury daje dobre wyniki pracy kulturalno-wychowawczej.

Do podstawowych środków promocji Ośrodka Kultury należą:

- reklama adresowana do klientów i donatorów (plakaty, ogłoszenia w prasie i radiu).
- promocja osobista - osobiste rozmowy pracowników ośrodka z potencjalnymi odbiorcami naszych usług.
- dbanie o dobrą atmosferę i właściwe stosunki z otoczeniem.
- spotkania z dziennikarzami pism lokalnych.

Godziny otwarcia ośrodka oraz terminy imprez organizowanych przez nas są dostosowane do mieszkańców gminy.

Aktualnie większość małych, gminnych i miejskich ośrodków przeżywa kryzys. Objawia się to w sferze finansów: brakuje pieniędzy na utrzymanie obiektów i na rozwój oferty kulturalnej. Przyczyny takiej sytuacji są różne, a do podstawowych należą zmiany w gospodarce, które z jednej strony podwyższają koszty działania placówek kultury, a z drugiej ograniczają dopływ środków finansowych z budżetu gminy.

W ośrodkach brakuje profesjonalnego wyposażenia w sprzęt wykwalifikowanej kadry. Przyzwyczajeni jesteśmy do narzekania na to, czego nie ma lub co jest złe. Narzekanie takie jednak nic nam nie da, dlatego spróbujemy zacząć od tego co mamy, wykorzystajmy posiadane silne strony.

Uważam, iż skuteczne działania Ośrodka Kultury w warunkach rynkowych nie jest już możliwe bez sprawdzonych koncepcji i strategii marketingowych. Uwaga menedżera Ośrodka Kultury powinna być zwrócona na takie elementy działania, które dają wyobrażenie o ich ofercie kulturalnej i w efekcie przyciągają odbiorcę.

Usługa kulturalna musi być atrakcyjna, pomysłowa, dobrej jakości i konkurencyjna. Właściwa oferta kulturalna możliwa jest wówczas, gdy Ośrodek Kultury ma określony potencjał kadrowy, odpowiednio wynagradzany. Obecne płace w sferze kultury są nieadekwatne do wykonywanej pracy. Bywa tak, iż w kulturze pracują ludzie przypadkowi, a wykształceni w tym kierunku szukają pracy w innych zakładach, ze względu na niską płacę lub ciągle niepewny byt małych ośrodków. Bywa też tak, iż mimo przychylności władz samorządu terytorialnego nie stać na utrzymanie placówek kultury na swoim terenie. Często małe środowiska lokalne są zaniedbane pod każdym względem, potrzeb jest wiele a pieniędzy jest mało. Jestem pełna optymizmu co do tego, że kultura, jako równa dziedzina gospodarki, przetrwa i rozwinie się, a należy zadbać o to, aby został zachowany właściwy system wartości. Należy tak kierować instytucją kultury, aby pogodzić ekonomię i rynek z szeroko pojętym kształtowaniem, rozwijaniem i upowszechnianiem autentycznych wartości kultury. Wymaga to jednak od ludzi pracujących rozległej wiedzy o rynku marketingu, potrzeba nowego myślenia, innego podejścia i nowej umiejętności. Należy dążyć do wypracowania pewnej odrębności, niepowtarzalności i umieć rozpoznawać potrzeby odbiorców i właściwie je zaspokajać.

Uważam iż Ośrodek Kultury, którym kieruję, posiada szeroką ofertę kulturalną i spełnia funkcję centrum kulturalnego w naszym środowisku.